

CENAZEANUL

ZIAR DE OPINIE ȘI INFORMARE SOCIAL - CULTURALĂ

• ARGUMENT • VIAȚA
ASOCIAȚIEI • ÎMI AMIN-
TESC CU DRAG ȘI NOS-
TALGIE • CE E NOU LA
PRIMĂRIE • MINUNI ÎN
LEMN • DESPRE VETE-
RANII DE RĂZBOI •
LECTIA DE ISTORIE • SĂ
NU LĂSĂM DUMINICILE
TRISTE • CE S-A MAI
PETRECUT LA CENAD •
POSTUL DE POLIȚIE PE
RECEPȚIE • CIANADI-
NUS - EROU SAU TRĂ-
DĂTOR • CÂNTECE PO-
PULARE DIN CENAD •
ANECDOTE • GÂNDURI
ÎN DOI PERI •

anul I (1993) nr. 4

ARGUMENT

Nu fără mâihire, după câteva zile de la apariția numărului 3 al "Cenăzeanului", ziar ce s-a născut priu chinuri pe care numai cei ce-l scriu le simt, unul dintre cenăzeni îmi spune că a auzit voci de genul: **Cine sunt astăzi, domnule?**, **Âștia scriu despre noi?**, **Âștia ne scriu nouă istoria?**, **Ce interese au?**, **De ce ei?**"

Răspundem răspicat: pentru că alii n-au făcut-o! Pentru că cei care ar fi trebuit să o facă primii au ales alte "culti". Pentru că cei care ne combat, o spunem cu toată responsabilitatea, știu că din așa ceva nu se câștigă! Scrisul nu este o indeletnicire la îndemâna oricui.

Dragostea față de plaiul natal nu se manifestă numai prin vebe. Regretul scriitor maramureșan, Alexandru Ivasiuc, cu puțin timp înainte de cutremurătorul sfârșit, afirma că "un om care scrie o poezie egală cu stelele mari ar proba un patriotism mai adânc decât o declarație în acest sens".

Sigur, e bine să cultivi usturoi, arapagic, morcovii etc., dar ceea ce susține o comunitate este înainte de toate ființa sa spirituală. Nu trăim numai pentru stomac, nu M.T.V. sau R.T.L. ne fac să ne doară zbaterea acestui pământ de granită. Nu bărselile la o bere rezolvă problemele mari și acute ale omului simplu, trădor în pustă, părăsit de speranță și orgoliu, nemîșcat în vâltoarele unui timp pe care numai noi reușim să-l înțelegem. Omul simplu, cenăzeanul adevarat și nu cel cu numele are nevoie de un cuvânt. Un cuvânt care, vorba lui Andre Gide, este foarte ieșit dar puterea lui este magică. Un tăran cenăzean spunea într-o seară de mai că, "el este falos că Cenadul are un ziar". Cinste ţie, tăran bâtrân, și aproape că nu mai este nevoie să-ți spun că ești înțelept, că ai reușit să înțelegi că o nație nu se ridică numai prin forța vorbei!

Ei și te mai bine decât oricine de ce are nevoie! El, tăranul român, fie ungur, fie sărb, fie neamă salută gesturile care vin în apărarea lui.

Se pună încă o întrebare: la ce buin această campanie de denigrare? E clar! Nicăi pe cal nici în căruță! El simt nevoia să spună ceva. Și cum mijlocul buvunului său nu le apartine încearcă să o facă pe curidoare, la coadă la pâine, în discuțiile cu alii.

Oameni de bine, născuți în Cenad, azi puteri intelectuale în țară și în afara ei, se declară prin vorbă, dar mai ales prin faptă, alături de "CENĂZEANUL". La Cluj-Napoca, Dorin Vingan și-a făcut un titlu de mândrie cu "Cenăzeanul". La Manheim, La Chicago dar și la Miami în Florida, "CENĂZEANUL" a fost citit!

REDACȚIA

VIATA ASOCIAȚIEI

PROMISIUNI ONORATE

O parte din ogoarele Asociației agricole "MORISENA" și-au spus cuvântul. În condițile în care nu am beneficiat de ploile necesare ogoarelor, oamenii harnici, pricepuți și devotați ai pământului cenăzean au recoltat 3190 kg/ha la orz; 3100 kg/ha la grâu și 4600 kg/ha la usturoi. Firește, acest lucru a permis ca membrii asociații să primească 150 kg orz, 250 kg grâu pentru fiecare hectar introdus în asociație.

Nu au fost uități membrii asociații care prestează servicii. Ei au primit 30% din producție în bani căt și 200 kg grâu ca răsplătă a muncii lor. În plus, au avut posibilitatea de a achiziționa la prețul oficial încă 200 de kg.

Din cultura usturoiului s-a acordat fiecărui 30% din cantitatea rezultată, cantitate tradusă în bani ar echivala cu sume între 120-150 de mii lei.

Sunt primele roade culese și împărțite celor care au dreptul.

Se preconizează ca în continuare să se acorde în plus 10 kg. ulei de floarea soarelui pentru fiecare hectar și suma de 20.000 lei.

Privind în urmă se poate lesne constata că organul de conducere al asociației nu și-a dezmințit promisiunile făcute într-un număr anterior al ziarului nostru.

Concomitent cu recoltatul orzului, grâului și a altor culturi au fost arăte 1800 de ha, din care 600 au fost și discutate pentru ca în curând să fie însămânțate cu culturi de toamnă. Mai mult, în magazia asociației au fost depozitate 300 tone orz și 480 tone grâu, fond semiinter de elită. O veste bună: fiind selectată și tratată sămânța poate fi cumpărată, la prețul ofocial, și de alți cetăteni din comună.

Bani obținuți din valorificarea produselor au fost investiți cu chibzuință în mașini agricole foarte necesare pentru viitor. Astfel, în curtea asociației au apărut 4 tractoare noi, un autocamion și o combina C 14. Nu au fost uităte de pe lista investițiilor îngășamintele. La ora actuală 500 tone superfosfat și 750 tone azotat așteaptă în depozitele asociației să fie administrate în câmp.

O altă veste bună: a început refacerea sectorului zootehnic. Până acum au fost populare grajdurile cu 58 seroafe fătătoare și 170 capete bovine de perspectivă. Toate acestea vor spori venitul asociației și implicit ale membrilor asociații.

În toamna acestui an vor fi însămânțate 850 ha cu orz și 1600 ha cu grâu lucră care ne facem să credem că pe masa mebrilor asociații pâine va fi din an în an mai mare și mai albă.

Strungariu Ion

ÎN SPRIJINUL DUMNEAVOASTRĂ - A.D.A.S.

Administrația Asigurărilor de Stat încheie contractele de naștere și de răspundere civilă în bază unor condiții generale și speciale stabilită pentru fiecare fel de asigurări:

a) Nu se pot asigura bunurile care numai pot fi folosite potrivită destinația lor din cauza degradării; b) În asigurări sunt cuprinse numai pagubele produse pe teritoriul României.

Nu se acordă despăgubiri pentru:

- pagube indirecte;
- pagube produse prin intreruperea folosirii bunurilor ori prin intreruperea producției;
- pagube produse de operațiuni militare în timp de război;
- cheilele făcute pentru transformarea sau îmbunătățirea bunurilor în comparație cu starea lor dinaintea producției asigurării sau cheilele făcute pentru repararea unor avarii sau distrugeri produse din cauze necuprinse în asigurare că și cele pentru reparări sau recondiționări nereușite.

Alte lămuriri le vom da într-un număr viitor.

Cianadinus - erou sau trădător?

Istoria poporului român este unitară. Deși vitregit de vremuri, divizat în formațiuni autonome, cu caracter politic, militar, administrativ, poprul român s-a menținut totuși din cele mai vechi timpuri ca un tot organic. O astfel de formațiune se întindea pe la anul 1000 pe teritoriul de azi al Banatului, al Crișanei și Olteniei și era condusă de un voievod mureșan, pe care cronicile vechi medievale îl numesc când Ahtum, Oltum, când Marcian și avea capitala la "Urbs Morisena", Cenadul nostru de azi.

Potrivit "Legendei Sfântului Gerard", Ahtum, care se botezase în ritul ortodox la Vidin, oraș prin intermediul căruia întrețineau legături cu Imperiul bizantin, a intrat în conflict cu regele ungur Ștefan I (997-1038) pentru că percepea vamă pentru sarea transportată pe Mureș spre Câmpia Panonică.

În antrul lui Ahtum era un militar foarte prețuit, pe numele Cianadinus, care va avea multiple funcții de răspundere, fiind al doilea ca rang după Ahtum. Acesta însă fiind acuzat de stăpânul său cu o grea vină, care stăpân vrăjă să-l ucidă, astfel că Cianadinus prînzând de veste din timp, pe ascuns, fugă la rege. Cronica "Legenda Sfântului Gerard" arată că Ciandainus ajunge la rege și îi destăinuie acestuia secrete asupra organizării puterii voievodatului lui Ahtum. Regele Ștefan I după ce l-a supus pe Cianadinus la probe de credință și fidelitate, îi încredințează o oaste, cu care acesta pornește împotriva fostului stăpân. Luptă are loc în anul 1028 pe "câmpul negru" localizat în hotarul vechii așezări românești Nagius, azi Tomnatic, Ahtum pierde în luptă.

Cronică spune că regele îndatorat a conferit Morisenei numele învingătorului. De atunci așezarea noastră s-a numit Cenad.

Cianadinus este numit comite și primește dreptul să conducă comitatul în numele regelui. De fapt, acțiunea lui Cianadinus, de parte de a fi fost un act de bravură militară, aşa cum se pretinde, rămâne o mărșăvă fapta de trădare prin care s-a favorizat regelui Ștefan să ocupe aceste teritorii și, totodată, să permită penetrația catolicismului.

Această stare de vasalitate nu va altera formele de organizare statală la români din Barat. În ciuda măsurilor impuse de ocupanți, ele vor dărui, constituind mărturia de netăgădui ale existenței și continuității poporului român în această parte a țării.

Ioan Popovici,
Tinerioara

LOCALITATE DE FRONTIERĂ (III)

Intrarea sau ieșirea din țară prin trecerea frauduloasă a frontierelor de stat constituie o infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la doi ani.

Dacă trecerea frauduloasă a frontierii de stat a fost săvârșită în scopul său strângării de la executarea unei pedepse fapta se săncționează cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Legea 55/1992 prevede că fapta persoanei care racolează, îndrumă sau călăuzește o altă persoană în scopul trecerii frauduloase a frontierii de stat constituie o infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Dacă fapta săvârșită privește un grup de persoane ori că prin ea s-a urmărit obținerea de folosuri materiale sau de altă natură pedeapsa este cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Tentativa se pedepsește ca și fapt iar valorile materiale obținute ca urmare a săvârșirii acestei infracțiuni se confiscă.

(va urma)

Cpt. Savu Ion

CENADUL SI-A GĂSIT UN FIU

Îmi amintesc cu

drag și nostalgie

Interviu cu dl. conf. univ. dr. ing. VINGAN DORIN

Reporter: Este important, credem, pentru cititorii noștri, să-ți precizezi chiar de la debutul interviului data și locul nașterii.

Vingan Dorin: M-am născut la 15 mai 1948 în, firește, Cenad.

Reporter: De care dintre dascăli îți amintești cu placere?

Vingan Dorin: Acum, după mai bine de trei decenii, amintirile au inceput să se estompeze. Abia când mă întorc acasă, vederea unei clădiri, o imagine aparent oarecare sau niște zgomote devenite din nou familiare îmi readuc în memorie secvențe disparate dar semnificative ale copilăriei. Oricum, în mod cert, am avut șansa de a întâlni la Cenad, în perioada 1956-1962 o pleiadă de dascăli deosebiți. Îmi amintesc cu drag și nostalgie de învățătoarea Togi Steluța care m-a îndrumat în clasele primare, o femeie și o învățătoare deosebită, apoi profesorii: Strungariu Ion, Tomi Ion, Sarafoleanu Ion, Munteanu Ion, care a fost și directorul școlii, Dunea Lucian, Strungariu Stana, Hinkel Anton, Rujici Daniela. Întâlnindu-i azi pe străzile Cenadului, am revelația acelor ani și a celor profesori atât de importanți în formarea noastră ca oameni.

Reporter: Cum arăta Cenadul în urmă cu 25-30 de ani?

Vingan Dorin: Trebuie să vă spun cu toată sinceritatea că eram mândru pe atunci de felul cum arăta localitatea mea natală. A urmat însă, cum știm cu toții, un interval tragic, cu mutări și abandonuri, cu despărțiri nedoreite dar și cu noi apariții deloc benefice, care au avut efecte regretabile și de durată. Efortul ulterior de ameliorare a imaginii Cenadului, construcții noi, modernizările au încercat să îmbunătățească "chipul" comunei; este evidentă preocuparea în acest sens, însă mai sunt multe de făcut. Probabil că Cenadul anilor '60 a dobândit, în memoria mea, o aură ce pune într-un plan secund realitatea, bazându-se tot mai mult pe o perceptie afectivă.

Reporter: Cum ai ajuns la Cluj-Napoca?

Vingan Dorin: După terminarea liceului (la Sânnicolau Mare) și absolvirea Facultății de Construcții, secția construcții hidrotehnice, mi s-a oferit posibilitatea de a opta - prin repartizare - pentru un post de asistent universitar în cadrul Institutului Politehnic din Cluj-Napoca. Era în 1971. Plănuiam să mă întorc în Barat după maximum un an.

Reporter: Și... intervalul s-a cam prelungit...

Vingan Dorin: Da. Au trecut, iată, douăzeci și doi de ani iar intenția a rămas un proiect abandonat. Sunt tot la Institutul Politehnic din acest oraș (azi Universitatea Tehnică) având funcția de conferențiar universitar. În 1988 am obținut titlul științific de doctor inginer. E ciudat cum unele evenimente aparent disparate determină schimbări radicale ale destinelor individuale. Oricum, legăturile mele spirituale și concrete cu spațiul sănătățean s-au păstrat total nealterate poate și datorită faptului că părinții mei locuiesc în Cenad.

(continuare în pag. 8)

CE E NOU LA PRIMĂRIE?

- De la apariția ultimului număr al ziarului nostru a trecut o perioadă destul de lungă.
- De aceea continuăm publicarea, în rezumat, a hotărârilelor Consiliului local pentru informarea dumneavoastră. Astfel: Hotărârea nr. 8/27.05.1993 interzice deversarea apelor uzate din gospodăriile populației pe străzi sau în sănături. De aceea, în termen de 30 de zile cetățenii trebuie să-și construiască "fose de colectarea apelor reziduale" la minim 10 metri distanță de la coloana de apă. Nerespectarea acestui hotărâră se sancționează cu amendă de 50.000 lei și debranșarea de la coloană.
- Tot aceeași hotărâre prevede că depozitarea resturilor menajere lângă hidrofoare, cămine de vizitare sau coloane de apă, se sancționează cu amendă de 5.000 lei.
- Hotărârea nr. 10/02.07.1993 stabilește suma de 35.000 lei ca taxă de închiriere a Căminului cultural pentru nunți. El poate fi închiriat pentru asemenea ocazii între zilele de miercuri până luni. În plus, închirierea veseliei se face contra sumei de 15.000 lei. Spectacolele și activitățile culturale pentru formații din alte localități se pot desfășura în Căminul cultural contra taxei de 1.000 lei/oră. Activitățile politice se pot desfășura contra taxei de 2.000 lei/oră. Sunt scutite de chirie sală, formațiile culturale din localitate.
- Hotărârea nr. 11/02.07.1993 stabilește majorarea taxei de coșerit cu 10% pentru fiecare lună de întârziere.
- Hotărârea nr. 13/12.07.1993 stabilește un procent de 10% majorare pentru fiecare lună de întârziere la plata taxei pentru pază începând cu 1 iulie a fiecărui an.

Gheorghe Doran

Postul de poliție pe recepție

Trei doamne și...

Despre usturoiul cultivat la Cenad s-a mai scris în presă și vesteau că ajuns de departe.

Atrăși de renumele pe plan național și poate internațional al acestei plante Scheul Gherghe (24 ani) născut în comuna Putna, județ Suceava, cu domiciliu în comuna Variaș, locitor fără forme legale în Cenad; Scheul Teodor (29 ani), născut în comuna Putna, județul Suceava, cu domiciliu în comuna Variaș, fără forme legale în comuna noastră și Rotari Ilie (21 ani) tot din comuna Putna, județul Suceava, fără forme legale în comună, toți trei consăteni și prieteni buni întru cele ale răului, au hotărât să se imbogățească de pe urma comerțului cu usturoi. Nimeni nu i-ar fi opriț dacă în grădinile lor ar fi semănat acastă plantă. Cultivarea ei cere eforturi deosebite de aceea cei trei au considerat că este greu să semeni, să îngrijești și să ales cea de a treia operațiune: culesul. Da. Culesul din grădinile a 11 cetățeni din Cenad. Să au cules cinci usturoi în valoare de 455.000 lei. Furat odată, usturoiul trebuie valorificat. Niciu mai simplu. În cale le-a ieșit numita Mucalău (cunoscută în comună și sub pseudonimul "primă ită") care le pune la dispoziție și sacii necesari. Centrul de achiziții "Mucalău" le plătește ofertanților 200 lei/kg iar el desface usturoiul pe piețele Timișoarei cu prețul de 1500 lei/kg.

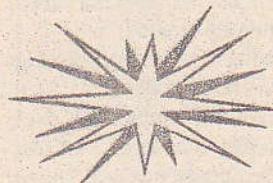
Final nefericit: Din cei trei amatori de îmbogățire "peste noapte" doi sunt cercetați în stare de arest iar Scheul Teodor, cu antecedente penale în stare de libertate (unde ești tu Tepeș?).

... alți trei

Auzind din surse neoficiale de "succesul" primilor trei Colompar Iosif zis Ribanul; Colompar Anton zis Toni și Raț Gheorghe (toți majori) în noaptea de 26 spre 27 iulie, după un chef zdrăvăni, se hotărăsc să-și încerce norocul. Obiectivul ales: parcelele oamenilor de lângă vilă "Sinagro" Sânnicolaul Mare situată pe raza comunei Cenad și administrată de ing. Ivașcu Gheorghe. și astfel, "alți trei" reușesc să sustragă usturoi în valoare de 135.000 lei.

Reclamația a fost făcută la ora 11,00 ca la ora 23,00 întreg prejudiciul să fie recuperat.

Recordul în materie îl obțin lucrătorii postului de poliție din Cenad: plt. maj. Popescu Lucian, serg. maj. Tița Sorin și serg. maj. Onețiu Nicolae.

PENTRU CĂMINUL
DUMNEAVOASTRĂ

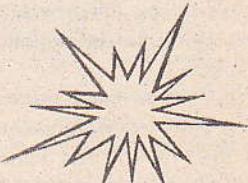
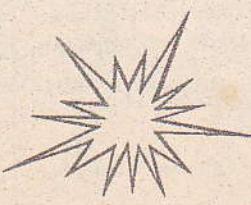
REȚETE UTILE

I. Rețete utile pentru grunduri la zugrăvire

Grund cu săpun de rufe:

Var bulgări	1200-2000 gr.
Săpun de rufe (tare)	150-200 gr.
Ulei comestibil	25-30 gr.
Apă, până la obținerea unui volum de 10 l.	

Modul de preparare: Varul se stinge într-o cantitate întreită de apă, în raport cu greutatea lui, iar soluția de spăun și ulei comestibil se introduce treptat în timpul stingerii. Se amestecă până se obține o pastă omogenă apoi se diluează cu apă. Dacă săpunul tare se înlocuiește cu săpun lichid este necesară o cantitate dublă de apă. Săpunurile de var care se formează măresc rezistența peliculei și puterea ei de acoperire. Acest Grund se întrebunează la văruirile de calitate obișnuită. Înainte de întrebunțare compozitia se trece prin sită.

DESPRE VETERANII DE RĂZBOI

II

La 6 septembrie 1941 Regimentul 5 Vânători, în care era incorporat și Juvu Ion își relace efectivele și tehnica de luptă în vederea participării la război. După o sedere de câteva zile în cartierul Mehala vor începe marșul.

La gara Timișoara este condus de soția sa. Se vor întâlni abia după 4 ani la Curtea de Argeș.

Frontiera o trece pe la Reni. Ajung la Tighina (Bender) sără lupte. Urmărează un mers de cățiva zeci de kilometri până în apropierea Odesei. Regimentul 5 Vânători înlocuiește Regimentul 181 infanterie epuizat în urma luptelor duse la marginea de est a orașului.

În a doua parte a lunii septembrie a început asaltul Odesei. Două batalioane din regimentul 5 Vânători sunt decimate în crâncenele lupte ce s-au desfășurat aici. Odesa este cucerită. Rușii se retrag organizat. Lui Juvu Ion îl se părea atunci că Marea Negră este deasupra pământului...

Cucerit, în sfârșit, orașul (Stalin îl declarase oraș erod), regimentului i se ordonă executarea unui marș chinuitor care a durat săptămâni de zile prin stepă rusescă. În urma lor 180 ostași rămân răuți printre care și Miculescu Lața zis Frunză căt și Teodor Ciaciș.

Urmăză o staționare lungă de o lună la Nicopol. În februarie, rușii contratacă puternic. Zăpada era aşa de mare încât satele nu se puteau vedea. Românii trec Niprul pe gheăță. Termometrele arătau -42°C. Vântul bătea în rasafe. Soldatul român, prost hrăniti și echipat facea dovadă unui eroism care-l impresiona și pe dușman. "Fără apă, fără mâncare, doar cu gândul la Dumnezeu", spunea el. JIVU.

Cartiruși într-o casă de mijloc în apropiere de Lăzovaia, într-o dimineață privesc un lepore adus de un maior. Firește, se mânăncă bine după mult timp de foaine. Rușii atacă. Tancurile lor sunt mai mari decât casele din acele îndepărtațe meleaguri. Se îmbarcă la repezelă popota, arhiva, materialele de transmisii și altele.

Spre sfârșitul lunii februarie se descarcă două vagoane cu cadouri oferite de populația română ostașilor români de pe front. Erau pentru Crăciun! Tot atunci doi ruși echipați cu costume de măscare călăriind doi cai albi sonoră un grup de ostași români printre care era și Jivu Ion și îl duce la comandamentul rus din zona de operații.

Savu Ion

(va urma)

DICTIONAR CENĂZEAN

Începând cu numărul de față vom publica în această rubrică cuvinte folosite de vorbitorii din Cenad și probabil și de cel din comunitatea limitrofe. Am încercat să le grupăm după originea lor. Pentru că trebuie să recunoaștem o circulație de cuvinte între locuitorii acelăși comunități. Astăzi vă prezintăm cuvintele românești formate tot din cuvinte românești.

1. Cindă - pl. cindă, cu sensul de cameră micuță la mijlocul casei folosită iarna ca bucătărie. Provine prin transformări fonetice specifice banatului de la cuvântul românesc *tindă* care, la rândul său are ca etinom cuvântul latin: *tenda*, *tendere*.

2. Dinceaș - pl. dinceașuri are sensul de spațiu din fața casei, mai precis din fața coridorului (prispei). Provine prin compunere din sintagma "din 'naintea ușii'".

3. Duduroaie - defectiv de plural, are sensul de burlan, mai exact partea tubulară a sistemului de scurgere a apei din streașină. Are ca etinom cuvântul dudă (*teavă*, *tub rotund*). S-a format prin derivare cu sufixul *oane*, prefix specific graiului bănățean și care în graiul munțean este similar cu sufixul *oiae*.

prof. Gh. Doran

LECTIA DE ISTORIE (III)

Prezența și continuitatea societății omenești pe meleagurile bănățene sunt atestate prin multiple și diverse urme arheologice.

Vestigii de o vechime multimilenară confirmă apariția foarte timpurie (din paleoliticul superior, 120.000 i.e.n.) a omului, cât și necontenita sa evoluție de-a lungul sutelor de veacuri. Cele mai reprezentative culturi materiale au fost: cultura Morisena având drept caracteristică folosirea uneltelor din sist negru și silex cafeniu; culturile Starcevo-Cris și Vinga-Turdaș caracterizate prin folosirea ceramică. De aici se poate spune că exploatarele ceramice de la Jimbolia, Cărpiniș, Lugoj au tradiții străvechi.

O altă cultură reprezentativă prin utilizarea la scară largă a bronzului și aurului este cultura Pecica-Periam (depozite descoperite la Caranbeș, Timișoara, Beba Veche, Sacoșul Mare).

Despre bogăția Banatului în bronz, vorbește Homer în Odiseea (căntul I) unde arată că înșă zeița Atena pentru a nu fi recunoscută de Telemah merge la TEMESA (Timiș) pentru a schimba fierul pe aramă. La fel, Herodot, marele istoric al anticătății consemnează că de-a lungul TEMESEI femeile trace, când jertfeau zeiței Artemis foloseau păiele de grâu iar poetul Horațiu, în odele sale, afirmă că în acest tinuturi statornicau "getii cei aspri" cărora pământul nehotărnicit le dă roade și cereale libere.

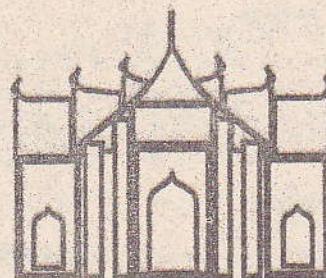
Organizarea politică și militară avansată a triburilor geto-dacice are loc pe timpul regelui RUBOBOSTES când se întăresc legăturile cu Roma.

Savu Ion

(va urma)

PASJURI

Minuni în lemn

Omul despre care vrem să vă vorbim este bine cunoscut în Cenad.

Când plecăm undeva cu trenul, este unul dintre cei care ne urează "călătorie plăcută"! Când ne întoarcem, cu aceeași delicatețe ne spune "bine ați venit"!

Născut la 20 martie 1948 în Cenad LIUBOMIR MENDEBABA, căci despre el este vorba, face una din cele la impresionante figuri din comuna noastră. Harnic și pricoput gospodar, un impecat de mișcare, după cum am spus, amabil, mereu binevoitor, are o mare pasiune: pirogravura și traforajul.

În urmă cu mai bine de 10 ani, la Teremia Mare, surprind în incinta gării un tablou cu schema stației de cale ferată. Impegalul de serviciu mi-a spus că este "opera" unui cenăzean. Unul Liuba, spunea el. L-am căutat și l-am găsit. Mi-a mărturisit că s-a apucat Tânărul de pirogravură și traforaj, la 30 de ani, după ce mai încercase și altceva. Lucrările lui sunt niște minuni.

La locuința lui găsești printre candelabre, lustre, turnuri medievale, toate lucrate cu o finețe de bijutier, și o machetă a Catedralei Sfântului Stefan din Viena. Lucrarea are o lățime de 60 cm, lungimea de 80 cm și înălțimea de 150 cm.

A încercat să-i învețe și pe alții dar aceștia nu au avut răbdarea necesară unei astfel de pasiuni.

Colț Alb

MERSUL TRENRILOR DE CĂLĂTORI
pe relația Cenad-Timișoara și return

Plecare din	Sosire în
Cenad	3,45
Cenad	7,50
Cenad	15,50
Cenad	19,30
Timișoara	4,00
Timișoara	8,10
Timișoara	16,10
Timișoara	20,00
	Timișoara
	10,15
	18,15
	22,06
	Cenad
	6,30
	Cenad
	10,30
	Cenad
	18,25
	Cenad
	22,25

**PREȚUL BILETELOR PENTRU
TRENRILE DE PERSOANE**

96 lei	Sânnicolau Nord
144 lei	Sânnicolau Mare, Saravale, Tomnatic
216 lei	Lovrin, Gotlob, Bulgăruș, Sâmpetru, Periam
252 lei	Variaș, Valcani, Dudeștii-Vechi, Satu-Noi
336 lei	Comloșu Mare, Teremia, Grăbuci, Lenaueim, Sandra, Biled, Pesac, Aranca, Secursigiu, Munar, Sâmpetru-German
384 lei	Cinezu, Jimbolia, Pescărești Mic, Nerău, Felnac
432 lei	Cărpiniș, Dudeștii Noi, Zădăreni, Sânandrei
528 lei	Timișoara, Arad
876 lei	Lugoj, Chișinău Criș
1126 lei	Reșița, Săvărășin, Caransebeș
1224 lei	Oradea
1920 lei	Cluj, Craiova
2988 lei	București, Suceava
3180 lei	Putna, Botoșani
3420 lei	Constanța, Iași, Bacău

Gheorghe Anuichii

Anecdote cu celebrități

Aflată odată la Geneva, marele actor Charlie Chaplin s-a oprit la hotelul "La trei coroane". Când a plecat a dat portarului un băncis de 20 de franci.

- Rândul trecut mi-ai dat 40 de franci ca să beau un vin bun în sănătatea dumneavoastră, iți spune portarul.

- Asta-i adevărat - răspunse Chaplin - însă acum mă simt cu mult mai bine ca atunci...

Înțeleptul Diogene fu întrebăt la Geneva să ia un pahar de vin amețitor. El lăua paharul... dar îndată îl turnă jos.

- De ce ai făcuta asta? îl întreabă cineva.

- Păi, răspunse Diogene, l-am răsturnat eu, ca nu cuniva să mă răstoarne pe mine la urmă!

Actorul francez Jean Marais, își amintește de-o păianie în Japonia.

- Am vrut și eu să gust din curiozitate vinul japonezilor. Dată primul păharul am simțit că în jurul meu totul se clatină. L-am spus chelnerului meu: "Cam facă vinul dumneavoastră!"

- Nu vă speriați, stimate domni, nu-i decât... un obișnuit cultremur de pământ!

Să nu lăsăm duminicile triste

Interviu cu dl. Covaci Ion, antrenorul și sufletul echipei de fotbal "Mureșul" Cenad

R.: S-a încheiat un an fotbalistic și începe în curând altul. La cumpăna dintre acești doi ani vă rog să ne spuneți cum s-a comportat echipa noastră până acum.

C.I.: Sezonul fotbalistic care a trecut (1992-1993) a fost mai greu ca cele anterioare deoarece tineretul este mai dificil, au lipsit mingi, echipamen și... bani. Am pornit la drum cu un lot întinerit în toate componențele dar cu o pregătire destul de sumară. De acea, echipa noastră și-a găsit cu greu ritmul, cadeanță în turul campionatului. Am pierdut în fața echipei "Voința" Sânnicolau Mare cu 2-0 și prea ușor am cedat patru puncte la Valcani și Lovrin. "Băieții" s-au comportat foarte bine la Saravale de unde am adus două puncte. Așa că sfârșitul turului ne găsește pe locul 16 dintre 18 echipe.

R.: Rezultatul nu era prea incurajator așa că...

C.I.: ...așa că după "vacanța fotbalistică" am început pregătirile mult mai serios. Prezența la antrenamente a fost mai bună, am mai beneficiat și de aportul noului venit, Lepoiev Radu, în poarta echipei noastre. În felul acesta apărarea formată și din Iacob Tudor, Băr Florin, Harkai Silvestru, Crăciun Cosmin și alții devine mai puternică. Dacă în tur am cedat uneori prea ușor în return am devenit o echipă cu pretenții mari. Am jucat din ce în ce mai bine deși din echipă lipssea o "piesă" de bază, Harkai I., plecat în străinătate. Am jucat nouă meciuri afară și sapte pe teren propriu. Am ajuns la finele campionatului pe locul 10.

R.: Vă rog să ne precizați întregul lot pe componențe deoarece consider că toți și-au adus contribuția în egală măsură la acest salt în clasament.

C.V.: Indiscutabil. Dar iată cum arată echipa "Mureșul" ca schemă de organizare în teren, portari: Lepoiev, Regep, Radu, fundași: Iacob, Băr, Clișic, Coroamă, Harkai S., Roman, mijlocași: Socol, Sturz, Fazekas, Dogoje, Harkai I., înaintași: Bota, Flonta, Radu, Crăciun, Radu C. Golgheterul echipei: Bota Adrian 17 goluri.

R.: Ați avut suficiente necazuri totuși cred că lângă dumneavoastră au fost și "oameni de bine" din comuna noastră.

C.I.: În primul rând publicul, minunatul nostru public care suferă la fiecare înfrângere, care se bucură din tot sufletul la victoriile noastre, care ne însoțește de fiecare dată în deplasări. Apoi vreau să amintesc numele d-lui Matei Viorel, primarul comunei, pe care, chiar dacă nu a fost prezent la teren, l-am simțit întotdeauna alături de noi. Nu pot să-l uit pe "uica" Boldovici Valer care nu o dată și-a deschis buzunarul pentru echipă, pe "microbiștul" înfocat Cuc Nicolae (Pătru) și câțiva alții. În mod special, și nu în ultimul rând în să mulțumesc întregii echipe pe care am simțit-o clipă de clipă alături de mine.

R.: Ce ați transmite tuturor cenăzenilor?

C.I.: Haideți, oameni buni, să dăm copiilor ce este a lor: FOTBALUL. Să nu lăsăm duminicile triste, să reînviem ceea ce a fost cândva la Cenad.

Gheorghe Anuichii

Flash

Flash

Flash

Flash

◆◆◆
În luna iunie a avut loc o serbare școlară de sfârșit de an. Fără a avea strălucirea de altădată, programele susținute au fost totuși interesante. Interesant a fost și faptul că în afară de părinți nu am remarcat în sală pe altcineva. Două înimoase invățătice le-am numit pe Florica Blaj și Rozalia Savu, au fost sufletii acestei manifestări.

◆◆◆
În luna mai și iunie au avut loc și două importante manifestări religioase. Ruga sărbească și cea românească. Sărbi și oferit și un frumos program artistic. Un ansamblu de dansuri populare sărbești din Carașova (jud. Caraș-Severin) cu costume populare splendide și fetița Adriana Mândran, au înfăntat existența. Înimosul Bata Isacov, preotul Gheorghe Plasity și învățătorul Zlata Pavlovici au fost printre principalii organizatori.

◆◆◆
La rugă românească s-a produs un taraf de lăutari așași da nu stiu unde. S-a lăsat cu două baluri. Noroc cu frumosuții luijbă de la biserică ortodoxă ofcoată de preotul Gheorghe Covaci.

◆◆◆
La biserică catolică a avut loc prima comunicare. Cu această ocazie preotul Marton Gall ne-a informat că în curând vor începe lucrările de restaurare a bisericii. Foarte bine!

◆◆◆
În cursul lunii iulie s-a desfășurat un campionat de minifotbal. Spre deosebire de alți ani au fost înscrise mai puține echipe. În loturi am observat absența unor... veterani. Finală s-a disputat între Cristal și Frontieră. A învins Cristal. Scorul 1-0. Felicitări!

◆◆◆
Fetița Noemii Beatrice Vidu, fiica unei profesore născută la Cenad (am numit-o pe Ilonca (Korom) Vidu, instrumentistă la Filarmonica din Timișoara) a câștigat un concurs național de interpretare instrumentală la Târgu Jiu. Bravo! Sora ei, Timea Ionela Vidu cântă la vioră și ne-a spus că nu se va lăsa mai prejos. Curaj!

◆◆◆
Gazeta "CENĂZEANUL" va organiza un concurs de minifotbal și unul de șah pentru copiii cuprinși între 9 și 12 ani. Vă așteptăm cu înscrieri.

◆◆◆
La 24 iulie a fost Ziua Grănicerilor. Felicitări bunilor ostași de la soldat la ofițer pentru neîntrerupta lor veghe.

◆◆◆
"CENĂZEANUL" a ajuns în SUA. Vom lăsa legătura cu N.A.S.A. pentru a ajunge în alte părți.

◆◆◆
Iohann lung, cetățean german de origine din... Cenad a ocupat ferma De la I.C.A.R. Nu, nu este vorba de o casă pară de tip militar. E vorba de unul din nenumăratele lui gesturi de omeneie. După revoluție, neobositul Iohann a făcut mult pentru locurile sale natale: asistarea Azilului de bătrâni din Comloșul Mare, a Căminului de copii din Periam și a Spitalului din Șimnicoul Mare. De anul trecut, omul nostru a pus bazele unei tabere de copii proveniți din familiile cu venituri modeste din Germania dar și din România. Faptele sale dovedesc o măreție sufletească de care puțini suntem în stare!

◆◆◆
Neobositul Virgil Suciu, alțius neșăpat tronosu să-i facem o statuie în pista mare a Cenadului, a făcut pe propria-i chihiașul o excursie la Timișoara și Buzău. Peste o sută de copii s-au lăsat condusi de neacă Virgil. Cetățenii a săi prietenie și și a remarcat că nețările în Banat nu sunt copii mai drăguți și deștepti ca în satul nostru.

◆◆◆
În cursul lunii iulie o parte din culturile cedenzenilor au fost atacate de lăcuste. Grajile primăriei s-a intervenit la timp și aceste devorătoare insecte au fost... neutralizate. Se pare că ele au venit din Vest. Grăniceri ce ați păzit?

◆◆◆
Fiindcă venia vorba de agricultură, anul acesta suntem mai puține loturi necultivate față de anul trecut. Și când te gândești ce bătăie era pentru pământ.

◆◆◆
În ultimele săptămâni n-am mai suzit să fie prins un pește mare în Mureș. Ce faci, Silviu Pălă?

◆◆◆
Și-n această vară mulți nemți originari din Cenad ne-au vizitat. Spun că satul merge spre bine... Mulțumim!

◆◆◆
O "vinitură" a Comloșului Mare, l-am numit pe profesorul Traian Gălețaru (născut și crescut în Cenad) este sufletul "SUFLETULUI NOU", gazetă apărută de curând în vecina noastră comună. Le urmă cel puțin 1000 de numere.

(continuare din pag. 3)

*Îmi amintesc cu
drag și nostalgie*

Reporter: Vrei să ne spui ceva despre familia ta?

Vlăduț Dorin: M-am căsătorit în 1976, soția mea este inginer constructor. Avem trei copii: Alina, Călin și Radu. Cu toții așteptăm vacanțele pentru a putea reveni la bunici în Cenad.

Reporter: Crezi că este oportuna o întâlnire a fiilor Cenadului?

Vlăduț Dorin: Da, absolut. Și răspunsul nu este de circumstanță. Și în occident se practică aceste reîntoarceri periodice la locul de obârșie ce se transformă adesea în adevărate sărbători ale tradițiilor și comunității culturale. Ele dau dovada prestigiului și valorii acumulate de membri comunității, indiferent unde î-ar purta soarta. Totodată, este important mai ales pentru cei care s-au îndepărtat de vatra părintească să știe că există undeva un teritoriu căruia îi aparțin, un spațiu unde sunt și vor fi întotdeauna acasă.

Reporter: Vă mulțumim din suflet pentru tot ce ne-ai spus despre comuna natală și despre omnenii ei.

Gheorghe Anulchi

GÂNDURI ÎN DOI PERI

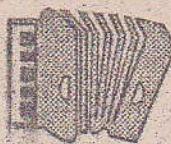

ÎN OBIECTIV:

- Are femeie frumoasă și-o ține închisă acasă.
- Are femeie harnică și dănică.
- Are o femeie ca o comoară și-au început șalele să-l doară.
- Așa-i femeia frumoasă să stai singur nu te lasă.
- Baba când s-a hârbuit și pe draçul l-a albit.
- Baba cătu-i ea de babă de om frumos să mai leagă.
- Casa fără gospodină e casă fără lumină.
- Caută muiere și de la alții o cere.
- Cine n-aude, nu vede, femeie își crește.
- Cine mândrele alege, la urmă hâda alege.
- Casa fără femeie îi ca ușa fără cheie.
- Cea mai bună proprieță îi femeia ta.

culese și rânduită de DIOGENE

ÎNVORARE

CÂntece populare din CENAD

Continuăm și în numărul de față să publicăm câteva cântece populare din Cenad. Astăzi pe cele culese de la un alt cenazean autentic.

BATE DRACU STRADA ASTA

Bate-o dracu strada asta
Căci pe-aici s-o dus nevasta.
Lăs-o, las-o să se ducă
Să se ducă să iubească
Ca să nu se-mboinăvească.
C-astă vară, n-a iubit
De trei ori s-a-mboinăvit.

S-AM SĂ-MI IAU ȘOFER CU LUNA

S-am să-mi iau șofer cu luna
Să mă plimbe cu mașina
Să mă plimbe, să mă-nitoarcă
Pe la mândra pe la poartă.

TIGANII DIN SARAFOLA

Tiganii din Sarafola
Beau răchia cu crăstola
Iar tiganii din Cenad
Beau răchia din bărdac
S-ai temeșa
Mor români de năcaz
Că tiganii-au aragaz
Aragaz, mășani de lux
Să la lucru nu să duc
S-ai temeșa
Păi n-or mâncat d-o săptămână
S-or luat ceasul pă,mână
Ceasul face tica-taca
Mațele fac oaca-oaci
S-ai temeșa.

Auzite de la Ghita Dogăne

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Gheorghe Anulchi, Gheorghe Doran, Ion Savu, Ion Strungariu